

תנ"ך

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	—	(20x2)	—	40	נקודות
פרק שני	—	(20x1)	—	20	נקודות
פרק שלישי	—	(14x2)	—	28	נקודות
פרק רביעי	—	(12x1)	—	12	נקודות
סך הכול	—			100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד. (2) התרכזו בנושא. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה. כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון — בראשית (40 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-3 (לכל שאלה — 20 נקודות).

בכל שאלה שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לסעיף א — 6 נקודות; לסעיפים ב-ג — 7 נקודות).

1. קרא **בראשית**, פרק כ"א, פסוקים א'-כ"א.

א. בפרק זה מסופר על גירוש הגר וישמעאל מבית אברהם.

קרא פסוקים א'-י"א.

(1) מי יזם את הגירוש של ישמעאל והגר ומדוע? בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)

(2) הסבר מה היה יחסו של אברהם ליוזמת הגירוש. בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)

ב. קרא פסוקים י"ד – ט"ז.

(1) על פי המסופר בפסוקים י"ד-ט"ו, יש המבקרים את אברהם וטוענים שנהג כלפי הגר בחוסר אחריות. הסבר

ביקורת זו ובסס אותה על הפסוקים. (3 נקודות)

(2) על פי המסופר בפסוקים ט"ו-ט"ז, יש המבקרים את התפקוד של הגר כאם. הסבר מה יכולה להיות הביקורת.

לדעתך, האם הביקורת מוצדקת? נמק את דבריך ובסס אותם על הכתוב. (4 נקודות)

ג. קרא פסוקים ט"ו-כ"א ואת פירוש ספורנו לפסוק י"ט.

" ויפקח אלהים את עיניה'. נתן בה דעת להכיר מקום מים שהיה שם, כי לא הייתה סומא [עיוורת] קודם לכן".

על פי פירוש ספורנו, פקחת העיניים היא מטפורה.

(1) על פי פסוקים ט"ו-ט"ז, הסבר מה גרם להגר לא להבחין בבאר. (4 נקודות)

(2) על פי פסוקים י"ז-י"ח, הסבר כיצד נתן ה' דעת להגר. (3 נקודות)

2. קרא **בראשית**, פרק מ"א, פסוקים א'-ח', פסוקים ט"ו-ל"ו ופסוקים מ"ב-נ"ב.

א. קרא פסוקים א'-ח'.

(1) הבא מן הפסוקים ראייה אחת המלמדת שפרעה היה נסער מחלומותיו, והסבר אותה. (3 נקודות)

(2) הסבר מדוע היה פרעה נסער מחלומותיו. בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)

ב. קרא פסוקים כ"ה-ל"ו.

(1) הבא מפסוקים אלה ראייה אחת המלמדת שיוסף מבקש להוכיח לפרעה את סמכותו כפותר חלומות.

הסבר את דבריך. (4 נקודות)

(2) יש הטוענים שכאשר יוסף מציע את התוכנית הכלכלית לפרעה, הוא רומז שהוא עצמו האדם הראוי לנהל אותה.

הבא ראייה אחת מן הכתוב המבססת טענה זו. הסבר את דבריך. (3 נקודות)

ג. (1) קרא פסוקים מ"ב-מ"ו.

מפסוקים אלה אפשר ללמוד שיוסף השתלב היטב בתרבות מצרים. הבא דוגמה אחת לביסוס קביעה זו,

והסבר אותה. (4 נקודות)

(2) קרא פסוקים נ'-נ"ב.

בחר באחד ממדרשי השם שבפסוקים אלה, והסבר כיצד הוא מבטא את הרצון של יוסף להתחיל בחיים

חדשים במצרים. (3 נקודות)

3. קרא **בראשית**, פרק מ"ב, פסוקים ה'-כ"ב.

א. קרא פסוקים י"ד-כ'.

בפסוקים אלה מתואר יחס קשה של יוסף כלפי אחיו.

(1) מה דרש יוסף מן האחים במפגש הראשון איתם, ומה הוא דרש מהם כעבור שלושה ימים? (3 נקודות)

(2) כיצד דברי יוסף בפסוק י"ח יכולים להסביר את השינוי בדרישתו? (3 נקודות)

ב. קרא פסוקים ז'-ט'.

(1) קרא את דברי הרמב"ן לפסוק ח'.

"ועוד היה מכירם, מדעתו [מידיעתו] שיבואו שם, והם לא הכירוהו, שלא נתנו ליבם שיהיה העבד אשר מכרו לישמעאלים הוא השליט על הארץ".

על פי הרמב"ן, כיצד ייתכן שיוסף הכיר את אחיו, והם לא הכירו אותו? (3 נקודות)

(2) קרא גם **בראשית**, פרק ל"ז, פסוקים ט"ז-כ'.

בפסוקים אלה מתואר מצב מנוגד למצב שמתואר בפרק מ"ב, פסוקים ז'-ט'. הסבר את הניגוד בין שני

המצבים, ובסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

ג. קרא **בראשית**, פרק מ"ב, פסוקים כ"א-כ"ב וגם **בראשית**, פרק ל"ז, פסוקים כ"ג-כ"ה.

(1) מהו הפרט החדש בנוגע ליוסף, שנמסר בדברי האחים במצרים ולא הוזכר בסיפור המכירה? (4 נקודות)

(2) לדעתך, מדוע פרט זה מוזכר בפרק מ"ב ואינו מוזכר בסיפור המכירה? נמק את דבריך ובסס אותם על הכתוב.

(3 נקודות)

פרק שני — שמות (20 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 4-5 (20 נקודות לשאלה).

בכל שאלה שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לסעיף א — 6 נקודות; לסעיפים ב-ג — 7 נקודות).

4. קרא שמות, פרק י"ד, פסוקים א'-י"ד ופסוקים כ"ה-ל"א.

קרא פסוקים א'-ה'.

א. (1) ציין מהי ההנחיה של ה' למשה בפסוקים אלה, והסבר את מטרתה. (3 נקודות)

(2) על פי פסוק כ"ה, האם הושגה המטרה? נמק את דבריך. (3 נקודות)

ב. קרא פסוקים י'-י"ד ואת פירושו של ראב"ע לפסוק י"ג.

"יש לתמוה: איך ירא [יפחד] מחנה גדול של שש מאות אלף איש מהרודפים אחריהם? ולמה לא יילחמו על נפשם ועל בניהם? [...] כי המצרים היו אדונים לישראל, וזה הדור היוצא ממצרים למד מנעוריו לסבול עול מצרים ונפשו שפלה. ואיך יוכל עתה להילחם עם אדוניו".

(1) הסבר את השאלה שראב"ע שואל בפירושו ואת תשובתו על השאלה. (3 נקודות)

(2) הסבר כיצד אפשר לבסס את תשובת ראב"ע על דברי העם למשה בפסוקים י"א-י"ב. (4 נקודות)

ג. (1) קרא פסוקים י'-י"ג ופסוקים ל'-ל"א.

השימוש במילים מן השורש ר-א-ה ומן השורש י-ר-א בפסוקים אלה מלמד על השינוי הפנימי שחל בבני ישראל.

הסבר קביעה זו ובסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)

(2) קרא פסוקים כ"ו-ל'.

הסבר כיצד המראה של המצרים, המתואר בפסוקים אלה, מסייע לבני ישראל בתהליך הנפשי של הוצאתם

מעבדות לחירות. בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

5. קרא שמות, פרק ל"ד, פסוקים א'-ט"ז ופסוקים כ"ט-ל"ה.

א. קרא פסוקים י'-ט"ז.

בפסוקים אלה ה' נענה לבקשה של משה ומחדש את הברית עם העם.

(1) ציין התחייבות אחת של ה' כלפי העם בברית המתחדשת, והסבר אותה. (3 נקודות)

(2) ציין התחייבות אחת הנדרשת מן העם בברית זו, והסבר אותה. (3 נקודות)

ב. על פי פסוקים ה'-ח', ה' מתגלה אל משה ומציג לפניו כמה מתכונותיו. תכונות אלה מכונות "י"ג מידות".

(1) י"ג המידות מוזכרות בתפילות בחודש אלול ובחודש תשרי.

מדוע התכונות שבפסוקים ו'-ז' מוזכרות דווקא בתפילות הנאמרות בימים אלה? ציין שתי סיבות שונות.

הסבר את דבריך ובסס אותם על הכתוב. (4 נקודות)

(2) ציין מה משה מבקש מה' על פי פסוק ט', והסבר מדוע הבקשה באה מייד לאחר הצגת י"ג המידות של ה'.

(3 נקודות)

ג. קרא פסוקים כ"ט-ל"ה.

(1) האומן מיכלאנג'לו יצר את הפסל "משה" בהשראת פסוקים אלה. על ראשו של משה הוא פיסל שתי קרניים

קצרות. כיצד הבין מיכלאנג'לו את הפועל "קָרַן" במשפט "והנה קָרַן עור פניו" (פסוק ל')?

קרא גם את פירוש ראב"ע לפסוק כ"ט.

"זוה בעבור שנראה הכבוד על פניו, על כן הזהירו כזוהר הרקיע".

כיצד פירש ראב"ע את הפועל "קָרַן" בפסוק זה? (4 נקודות)

(2) הבא ראיה אחת מפסוקים כ"ט-ל"ה, התומכת בפירוש של ראב"ע, והסבר כיצד היא תומכת בפירוש זה.

(3 נקודות)

פרק שלישי — נושאי הבחירה (28 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 6-10 (לכל שאלה — 14 נקודות).

ענה על סעיף א חובה (6 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב-ג (8 נקודות).

שיבת ציון

6. קרא תהלים, פרק קכ"ו.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב ה' אֶת־שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֹלְמִים: אֲזַ
 יִמְלֵא שְׁחֹק פִּינֵנוּ וְלִשׁוֹנֵנוּ רִנָּה אֲזַ יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל ה'
 לַעֲשׂוֹת עִם־אֱלֹהִים: הַגְּדִיל ה' לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמֵחִים:
 שׁוּבָה ה' אֶת־שְׁבוֹתֵנוּ כְּאֶפְיָקִים בְּנֶגֶב: הַזְרְעִים בְּדַמְעָה שְׁבִיתֵנוּ
 בְּרִנָּה יִקְצְרוּ: הַלֶּחֶם יִלֶּךְ וּבִכְהַ נִשְׂא מִשֶּׁךְ־הַזֶּרַע בְּאֵיבָא
 בְּרִנָּה נִשְׂא אֶלְמִתָּיו:

ענה על סעיף א — חובה.

א. (1) מהו האירוע ההיסטורי שנרמז במזמור, ובאיזו שנה לועזית הוא התרחש?

בסס את דבריך על הכתוב.

(2 נקודות)

(2) יש הטוענים כי במזמור קכ"ו יש רמזים לתקופות בצורת שהיו בארץ. הבא שתי ראיות מן המזמור המבססות

טענה זו, והסבר אותן. (4 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קרא פסוקים א'-ג'.

(1) הסבר את הביטוי "היינו כחלמים" בהקשרו. (3 נקודות)

(2) קרא את פסוק ב' ואת פסוק ג'. על פי כל אחד מן הפסוקים, הסבר מה גרם לעם לשמוח. (5 נקודות)

ג. על הפרוכת (אריג רקום) שכיסתה את ארון הקבורה של בנימין זאב הרצל, חוזה המדינה, נכתב הפסוק: "הזרעים בדמעה ברנה יקצרו" (פסוק ה').

לדעתך, מדוע נכתב פסוק זה על הפרוכת של ארון הקבורה של חוזה המדינה? נמק את דבריך ובסס אותם על הכתוב.

7. קרא ירמיה, פרק ז', פסוקים א'-י"ט.

א הדבר אשר-היה
ב אל-ירמיהו מאת ה' לאמר: עמד בשער בית ה' וקראת
שם את-הדבר הזה ואמרת שמעו דבר-ה' כל-יהודה
ג הבאים בשערים האלה להשתחות לה': כה-
אמר ה' עבאות אלהי ישראל היטיבו דרכיכם ומעלליכם
ד ואשפנה אתכם במקום הזה: אל-תבטחו לכם אל-דברי
ה השקר לאמר היכל ה' היכל ה' המה: פי אס-
ו היטיב יטיבו את-דרכיכם ואת-מעלליכם אס-עשו תעשו
ז משפט בין איש ובין רעהו: גר יתום ואלמנה לא תעשקו ודם
ח נקי אל-תשפכו במקום הזה ואחרי אלהים אחרים לא תלכו
ט לדע לכם: ושכנתי אתכם במקום הזה בארץ אשר נתתי
י לאבותיכם למן-עולם ועד-עולם: הנה אתם בטחים לכם
יא על-דברי השקר לבלתי הועיל: הגנב רצח ונאף והשבע
יב לשקר וקטר לבעל והלך אחרי אלהים אחרים אשר לא-
יג ידעתם: ובאתם ועמדתם לפני בבית הזה אשר נקרא-שמי
יד עליו ואמרתם נצלנו למען עשות את כל-התועבת האלה:
יז המערת פרצים היה הבית הזה אשר-נקרא-שמי עליו
יח בעיניכם גם אנכי הנה ראיתי נאם-ה': כי לנו-נא אל-
יט מקומי אשר בשילו אשר שכנתי שמי שם בראשונה וראו
כ את אשר-עשיתי לו מפני רעת עמי ישראל: ועתה יען
כא עשותכם את-כל-המעשים האלה נאם-ה' ואדבר אליכם
כב השכם ודבר ולא שמעתם ואקרא אתכם ולא עניתם:
כג ועשיתי לבית אשר נקרא-שמי עליו אשר אתם בטחים בו
כד ולמקום אשר-נתתי לכם ולאבותיכם כאשר עשיתי לשלוי:
כה והשלכתי אתכם מעל פני כאשר השלכתי את-כל-אחיכם
כו את כל-זרע אפרים: ואתה אל-תתפלל ובעד-
כז העם הזה ואל-תשא בעדם רנה ותפלה ואל-תפגע-בי
כח כי-אינני שמע אתך: האינך ראה מה המה עשים בערי
כט יהודה ובחצות ירושלם: הבנים מלקטים עצים והאבות
ל מבוערים את-האש והנשים לשות בצק לעשות כונים
למלכת השמים והסך נסכים לאלהים אחרים למען הכעסני:
מ האתי הם מכעסים נאם-ה' הלוא אתם למען בשת
פניהם:

ענה על סעיף א – **חובה**.

א. קרא פסוקים א'- י'.

(1) ציין שתי דרישות שהעם נדרש למלא כדי שה' ישאיר אותו בארץ. (3 נקודות)

(2) ירמיהו יוצא נגד תפיסה שרווחה בעם. מהי תפיסה זו? הסבר את דבריך ובסס אותם על הכתוב.

(3 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. (1) קרא פסוקים י"ב-ט"ו. ירמיהו טוען באוזני העם שאירועים היסטוריים שהתרחשו בעבר מלמדים שאירועים

דומים עלולים להתרחש גם בעתיד.

מה הם שני האירועים שהנביא מזכיר, וכיצד אירועים אלה מוכיחים את טענתו? (3 נקודות)

(2) קרא פסוקים ג'-ז'. על פי פסוקים אלה, האם דברי הפורענות הקשים של ירמיהו הם גזרה שאין לשנותה?

נמק את דבריך ובסס אותם על הכתוב. (5 נקודות)

ג. קרא פסוקים א'-ז' ופסוקים ט"ז-י"ט.

על פי פסוקים אלה, הסבר את התפקיד הכפול של ירמיהו. בסס את דבריך על הכתוב.

8. קרא דברים, פרק כ"ד, פסוקים י' - כ"ב.

כִּי־תֵשֶׁה בְּרַעַךְ
 יא מִשָּׂאת מְאוּמָה לֹא־תָבֵא אֶל־בֵּיתוֹ לַעֲבֹט עֲבָטוֹ: בַּחוּץ
 תַּעֲמֹד וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אֶתָּה נִשֶּׂה בּוֹ יוֹצִיא אֵלֶיךָ אֶת־הָעֹבֹט
 יב הַחוּצָה: וְאִם־אִישׁ עָנִי הוּא לֹא תִשָּׁכַב בְּעַבְטוֹ: הַשֵּׁב תִּשָּׁב
 לוֹ אֶת־הָעֹבֹט כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְשָׁכַב בְּשִׁלְמָתוֹ וּבִרְכֶּךָ וְלֶךְ
 יד תִּהְיֶה צְדָקָה לְפָנֶי ה' אֱלֹהֶיךָ: לֹא־תַעֲשֶׂק
 טו שָׂכִיר עָנִי וְאֶבְיוֹן מֵאַחֶיךָ אוֹ מִגֵּרְךָ אֲשֶׁר בְּאַרְצֶךָ בְּשַׁעֲרֶיךָ:
 טז בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שָׂכָרוֹ וְלֹא־תָבוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ פִּי עָנִי הוּא וְאֵלָיו
 הוּא נִשְׂא אֶת־נַפְשׁוֹ וְלֹא־יִקְרָא עָלֶיךָ אֱלֹהֵי וְהָיָה בְּךָ
 טז חָטָא: לֹא־יוֹמְתוּ אָבוֹת עַל־בָּנִים וּבָנִים לֹא־
 יז יוֹמְתוּ עַל־אָבוֹת אִישׁ בְּחָטָאוֹ יוֹמְתוֹ: לֹא תִטָּה
 יח מִשְׁפָּט גֵּר יָתוֹם וְלֹא תַחֲבֹל בְּגַד אֶלְמָנָה: וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ
 בְּמִצְרַיִם וַיִּפְדֶּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ מִשֵּׁם עַל־כֵּן אֲנֹכִי מִצְוֶךָ לַעֲשׂוֹת
 טח אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה: כִּי תִקְצֹר קִצְרֶךָ בְּשָׂדֶךָ וּשְׂכַחַתָּ
 עֲמֹר בְּשָׂדֶה לֹא תִשׁוּב לְקַחְתּוֹ לְגֵר לִיתוֹם וְלֹא־לְמָנָה יִהְיֶה
 כ לְמַעַן יִבְרַכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ: כִּי
 תַחֲבֹט זֵיתֶךָ לֹא תִפְאֹר אַחֲרֶיךָ לְגֵר לִיתוֹם וְלֹא־לְמָנָה יִהְיֶה:
 כא כִּי תִבְצֹר כַּרְמֶךָ לֹא תַעֲזֹל אַחֲרֶיךָ לְגֵר לִיתוֹם וְלֹא־לְמָנָה יִהְיֶה:
 כב וְזָכַרְתָּ כִּי־עֶבֶד הָיִיתָ בְּאַרְץ מִצְרַיִם עַל־כֵּן אֲנֹכִי מִצְוֶךָ לַעֲשׂוֹת
 אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה:

ענה על סעיף א — חובה.

א. הסבר את המטרה של הזכרת ה' בפסוק י"ג ואת המטרה של הזכרת ה' בפסוק ט"ו.

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קרא פסוק ט"ז וגם שמות, פרק כ', פסוק ה' (מן המילים: "כי אנכי ה' אלהיך אל קנא" עד סוף הפסוק) ויחזקאל, פרק י"ח, פסוק ד'.

איזה עקרון גמול עולה בקנה אחד עם החוק בדברים, פרק כ"ד, פסוק ט"ז, עקרון הגמול בשמות או עקרון הגמול ביחזקאל?

נמק את דבריך ובסס אותם על הכתוב.

ג. (1) קרא פסוקים י' - ט"ו ופסוקים י"ז - כ"ב.

אל מי המחוקק פונה, ועל איזו קבוצה באוכלוסייה הוא מגן? (2 נקודות)

(2) קרא פסוקים י"ז - י"ח ופסוקים כ"א - כ"ב.

הסבר מדוע יציאת מצרים נזכרת בפסוקים אלה. ציין שתי סיבות. (6 נקודות)

מזמורי תהלים

9. קרא תהלים, פרק א'.

א אֲשֶׁר־יְהִי־אִישׁ אֲשֶׁר־וְלֹא הֵלֵךְ בְּעֵצַת רְשָׁעִים וּבַדְרֹךְ חַטָּאִים
 ב לֹא עָמַד וּבְמוֹשֵׁב לַיָּעִים לֹא יָשָׁב: כִּי אִם בְּתוֹרַת ה' הִפְצִיז
 ג וּבְתוֹרַתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וּלְיָלֵה: וְהָיָה כְּעֵין שֶׁתּוֹלַעַל־פְּלִגֵי מַיִם
 ד אֲשֶׁר פָּרְיוֹ וַיִּתֵּן בְּעֵתוֹ וְעָלְהוּ לֹא־יָבוּל וְכֹל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה
 ה יִצְלִיחַ: לֹא־כֵן הַרְשָׁעִים כִּי אִם־כְּמֵן אֲשֶׁר־תִּדְפְּנוּ רוּחַ: עַל־
 ו כֵּן וְלֹא־יִקְמוּ רְשָׁעִים בְּמִשְׁפַּט וְחַטָּאִים בְּעֵדַת צְדִיקִים:
 ז כִּי־יִדְעַע ה' דְּרֹךְ צְדִיקִים וְדְרֹךְ רְשָׁעִים תֵּאבֹד:

ענה על סעיף א – חובה.

- א. (1) דמות הצדיק במזמור מאופיינת באמצעות שלוש פעולות שהוא אינו עושה ופעולה אחת שהוא עושה.
 הסבר את שלוש הפעולות שהוא אינו עושה ואת הפעולה שהוא עושה. (4 נקודות)
 (2) לדעתך, מהו המאפיין החשוב ביותר בדמותו של הצדיק במזמור זה? נמק את תשובתך. (2 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

- ב. במזמור זה מובאים שני דימויים שנוגעים לגורל האישי של הצדיק ולגורלם של הרשעים.
 (1) ציין את הדימוי שנוגע לגורלו האישי של הצדיק, והסבר על פי דימוי זה מהו הגמול שצפוי לו. (4 נקודות)
 (2) ציין את הדימוי שנוגע לגורלם של הרשעים, והסבר על פי דימוי זה מהו הגמול שצפוי להם. (4 נקודות)
 ג. (1) הבא מפסוק א' ראייה אחת המלמדת שהרשעים מתוארים כקבוצה, והסבר אותה. (2 נקודות)
 (2) הרשעים הפועלים בקבוצה עלולים להניח שלא יצטרכו לתת את הדין על מעשיהם, אלא יוכלו להסתתר מאחורי הקבוצה.
 הסבר כיצד הנאמר בפסוקים ה'-ו' מפרך הנחה זו. (6 נקודות)

ספרות החוכמה — הרהורים על החיים

10. קרא איוב, פרק ג', פסוקים א'-כ"ג.

א אַחֲרֵי־כֵן פָּתַח אִיּוֹב אֶת־פִּיהוּ וַיִּקְלַל אֶת־יוֹמוֹ:

ב וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמֶר: יֵאבֵד יוֹם אֲוֹלַד בּוֹ וְהַלִּילָה אֶמֶר הָדָה גִבֹר:

ד הַיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה חֶשֶׁךְ אֶל־יַדְרֹשְׁהוּ אֱלֹהִים מִמַּעַל וְאֶל־תּוֹפֵעַ

ה עָלָיו נִהְרָה: יִגְאֹלְהוּ חֶשֶׁךְ וְצַלְמוֹת תִּשְׁכַּן עָלָיו עַנְנָה יִבְעֹתְהוּ

ו כַּמְרִירֵי יוֹם: הַלִּילָה הַהוּא יִקְחֶהוּ אֶפֶל אֶל־יַחַד בִּימֵי שְׁנָה

ז בְּמִסְפַּר יָרְחִים אֶל־יָבֵא: הִנֵּה הַלִּילָה הַהוּא יִהְיֶה גִלְמוּד אֶל־

ח תִּבּוֹא רִנְנָה בּוֹ: יִקְבְּהוּ אֲדָרִי־יוֹם הַעֲתִידִים עֲדָר לְוִיתָן: יַחֲשׁוּ

י כּוֹכְבֵי נֹשֶׁפֶת יִקּוּלְאוּר וְאִין וְאֶל־יִרְאֶה בַּעֲפַעְפֵי־שָׁחַר: כִּי לֹא

יא סָגַר דְּלַתִּי בְטָנִי וַיִּסְתַּר עֲמָל מֵעֵינַי: לָמָּה לֹא מִרְחַם אֲמוֹת

יב מִבֶּטֶן יִצְאָתִי וְאִגּוּעַ: מִדּוּעַ קִדְמוֹנִי בְרַכִּים וּמַה־שָׂדִים כִּי

יג אֵינֶק: כִּי־עָתָה שָׁכַבְתִּי וְאַשְׁקוּט יִשְׁנֹתִי אֲזִי וַיְנוּחַ לִי: עֵס־

יד מַלְכִים וַיַּעֲצֵי אֶרֶץ הַבְּנִים חֲרָבוֹת לָמוֹ: אוֹ עֵס־שָׂרִים זֶהָב לָהֶם

טו הַמַּמְלָאִים בַּתִּיחַס כֶּסֶף: אוֹ כְּנַפֵּל טָמוֹן לֹא אֶהְיֶה כְּעַלְלִים

זז לֹא־אֲדָאוֹ אוֹר: שֵׁם רִשְׁעִים חֲדָלוּ רִגְזוּ וְשֵׁם יְנוּחוּ וַיִּגְעִי כָח:

חח יַחַד אֲסִירִים שְׂאֲנָנוּ לֹא שָׁמְעוּ קוֹל נִגְשׁ: קָטַן וְגָדוֹל שֵׁם הוּא

כ וְעָבַד חֶפְשִׁי מֵאֲדָנוֹ: לָמָּה יִתֵּן לַעֲמָל אוֹר וְחַיִּים לְמָרִי נַפֶּשׁ:

כז הַמְחַכִּים לְמוֹת וַאֲיַנְנוּ וַיִּחְפְּרוּ מִמִּטְמוֹנִים: הַשְּׂמַחִים אֶל־

כח גִּיל יִשְׂיִשׁוּ כִּי יִמְצְאוּ־קִבְרִי: לַגֹּבֵר אֲשֶׁר־דָּרְבָּנוּ נִסְתַּרְהָ וַיִּסְךְ

אֱלֹהִים בַּעֲדוֹ:

(שים לב: סעיפי השאלה בעמוד הבא.)

ענה על סעיף א – **חובה**.

א. קרא פסוקים א'-ט'.

איוב מקלל את יום היוולדו ואת הלילה שנוצר בו.

בקללות של איוב יש כמה רכיבים:

— הוא מביע רצון שהמועדים האלה יתבטלו.

— הוא מבקש שחושך ואפלה ישררו ביום ובלילה האלה.

— הוא מזמין כוחות לא אנושיים לממש את הקללות.

בחר בשניים מן הרכיבים האלה בקללות של איוב. הבא ראיה אחת מן הכתוב לכל רכיב שבחרת בו, והסבר אותה (סך הכול – שתי ראיות).

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קרא פסוקים י"ג-י"ט.

הבא מפסוקים אלה שתי ראיות לטענה של איוב שלמוות יש יתרון על החיים, והסבר כל ראיה.

ג. קרא פסוק כ' ופסוק כ"ג וגם **איוב**, פרק ב', פסוק י'.

בפרק ג' נראה שאיוב איננו נוהג על פי הדברים שהוא עצמו אמר בפרק ב' פסוק י'. הסבר טענה זו על פי פרק ג',

פסוק כ' או פסוק כ"ג.

פרק רביעי — קטע להבנה ולניתוח (12 נקודות)

ענה על סעיף א חובה (7 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב-ד (5 נקודות).

11. קרא מלכים ב, פרק ד', פסוקים א'-י"ז.

א וְאִשָּׁה אַחַת מִנְּשֵׂי
 בְּנֵי־הַנְּבִיאִים צִעְקָה אֶל־אֱלֹשֶׁעַ לֵאמֹר עֲבַדְךָ אִישִׁי מֵת
 וְאַתָּה יָדַעְתָּ כִּי עֲבַדְךָ הָיָה יָרֵא אֶת־ה' וְהַנְּשָׂה בָּא לִקְחַת
 אֶת־שְׁנֵי יוֹלְדָיו לֹו לְעֹבָדִים: וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֱלֹשֶׁעַ מַה אַעֲשֶׂה־
 לָךְ הַגִּידִי לִי מִה־יִשְׁלַכְנִי בַּבַּיִת וְהִיאָמַר אֵין לְשַׁפְּחָתְךָ כָּל־
 בַּבַּיִת כִּי אֶס־אֶסוּךָ שָׁמֹן: וַיֹּאמֶר לָכִי שְׂאֵלֶי־לָךְ כָּלִים מִן־
 הַחוּץ מֵאַתּ פֶּלֶשׁ־שִׁכְנִיכִי כָּלִים רַקִּים אֶל־תִּמְעִיטִי: וּבָאת
 וְסָגַרְתָּ הַדְּלָתַי בַּעֲדֶךָ וּבַעֲד־בְּנִיךָ וַיִּצְקֶתָ עַל כָּל־הַכָּלִים הָאֵלֶּה
 וְהַמָּלֵא תִסְפְּעִי: וַתִּלַּךְ מֵאֵתוֹ וַתִּסְגֹּר הַדְּלָתַי בַּעֲדָהּ וּבַעֲדָהּ בָּנִיהָ
 הֵם מְגִישִׁים אֵלֶיהָ וְהִיא מִיִּצְקָתָ: וַיְהִי וּכְמִלְאֵת הַכָּלִים
 וַתֹּאמֶר אֶל־בְּנֵהּ הַגִּישֶׁה אֵלַי עוֹד פְּלִי וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֵין עוֹד
 כָּלִי וַיַּעֲמֵד הַשָּׁמֶן: וַתִּבֹּא וַתִּגְדַּל לְאִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר
 לָכִי מִכְרִי אֶת־הַשָּׁמֶן וְשִׁלַּמְתִּי אֶת־נְשִׁיכִי וְאַתָּה בְּנִיכִי תַחֲוִי
 בְּנוֹתָר: וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלֹשֶׁעַ אֶל־שׁוֹנִם
 וְשֵׁם אִשָּׁה גְדוֹלָה וַתַּחֲזֹק־בּוֹ לֹאכַל־לֶחֶם וַיְהִי מִדֵּי עֲבָרוֹ יֹסֵר
 שִׁמָּה לֹאכַל־לֶחֶם: וַתֹּאמֶר אֶל־אִישָׁהּ הִנֵּה־נָא יָדַעְתִּי כִּי
 אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא עֹבֵר עָלֵינוּ תָּמִיד: נַעֲשֶׂה־נָּא עִלְיָתָ־
 קִיד קִטְנָה וְנִשִּׁים לֹו שֵׁם מִטָּה וְשִׁלַּחַן וְכֶסֶף וּמְנוּרָה וְהִיהָ
 בְּבֹאוֹ אֵלֵינוּ יֹסֵר שִׁמָּה: וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא שִׁמָּה וַיֹּסֵר אֶל־
 הָעֹלָה וַיִּשְׁכַּב־שִׁמָּה: וַיֹּאמֶר אֶל־גִּיחֹזִי נַעֲרוֹ קְרָא לְשׁוֹנַמִּית
 הַזֹּאת וַיִּקְרָא־לָהּ וַתַּעֲמֹד לִפְנֵיו: וַיֹּאמֶר לֹו אִמְרָ־נָא אֵלֶיהָ
 הִנֵּה חֲרַדְתִּי וְאֵלֵינוּ אֶת־כָּל־הַחֲרָדָה הַזֹּאת מַה לַּעֲשׂוֹת לָךְ
 הִישׁ לְדַבֵּר־לָךְ אֶל־הַמֶּלֶךְ אוֹ אֶל־שָׂר הַצָּבָא וְהִיאָמַר בְּתוֹךְ
 עַמִּי אֲנִי יֹשֵׁבֶת: וַיֹּאמֶר וּמַה לַּעֲשׂוֹת לָהּ וַיֹּאמֶר גִּיחֹזִי אֲבָל
 בֵּן אֵין־לָהּ וְאִישָׁהּ זָקֵן: וַיֹּאמֶר קְרָא־לָהּ וַיִּקְרָא־לָהּ וַתַּעֲמֹד
 בַּפֶּתַח: וַיֹּאמֶר לְמוֹעֵד הַזֶּה כַּעַת חִיָּה אֶתִּי חֲבַקְתָּ בֵּן וַתֹּאמֶר
 אֶל־אֲדֹנָי אִישׁ אֱלֹהִים אֶל־תִּכְזֹּב בְּשַׁפְּחָתְךָ: וַתַּהַר הָאִשָּׁה
 וַתֵּלֶד בֵּן לְמוֹעֵד הַזֶּה כַּעַת חִיָּה אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֵלֶיהָ אֱלֹשֶׁעַ:

* אסוך — כלי קטן לאחסון שמן.

(שים לב: סעיפי השאלה בעמוד הבא.)

ענה על סעיף א – חובה.

א. בקטע זה יש שני סיפורים על שתי נשים. באחד מסופר שאלישע סייע לאלמנה, ובשני מסופר על אישה שסייעה לאלישע.

(1) קרא פסוקים א'-ז'.

הסבר כיצד סייע אלישע לאישה האלמנה. (4 נקודות)

(2) קרא פסוקים ח'-י"א.

הסבר כיצד סייעה האישה לאלישע. (3 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים ב'-ד' ופסוק ו'.

הנס בסיפור מתבטא הן בשפע הלא צפוי של השמן הן בהפסקת זרימתו בדיוק בזמן המתאים. הסבר את שני החלקים של הקביעה הזאת. בסס את דבריך על הכתוב.

ג. (1) קרא פסוק ח' וגם שמואל א, פרק כ"ה, פסוק ב'.

מהי משמעות התואר "גדולה" המיוחס לאישה שגרה בשונם?

(2 נקודות)

(2) קרא פסוק י"ג. מה עוד אפשר ללמוד מתגובת האישה משונם על מעמדה בחברה?

(3 נקודות)

ד. קרא פסוקים י"ד-ט"ז. הסבר כיצד דברי האישה יכולים להסביר מדוע היא לא ביקשה מאלישע שיעשה עבורה דבר.

בהצלחה!